

Θέστε τέρμα στη φάρσα που κατέληξε σε τραγωδία

του Χ. Πολυχρονίου

10 Φεβρουαρίου 2012

Η παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2007–08 είναι το δεύτερο πιο καταστροφικό παγκόσμιο οικονομικό γεγονός των τελευταίων 80 ετών. Η έντασή της δεν είναι τόσο δραματική όσο αυτή του κραχ του 1929 (και σαφώς δεν είναι τόσο καταστροφική όσο ήταν η κατασκευασμένη κοινωνικοοικονομική κρίση στη Ρωσία και την Ανατολική Ευρώπη στον απόηχο της κατάρρευσης του κομμουνισμού από νεοφιλελεύθερους οικονομολόγους του Χάρβαρντ και του Σικάγο), αλλά για αυτό δεν έχουμε παρά να ευχαριστήσουμε το «ορατό χέρι» του κράτους και την κληρονομιά του Κέινς.

Ακόμα κι έτσι, μπορούμε να είμαστε ευγνώμονες μόνο εν μέρει για την παρέμβαση του δημόσιου τομέα. Οι κυβερνήσεις στις ΗΠΑ και την Ευρώπη έσπευσαν να προστατεύσουν τις τράπεζες και τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, αποφεύγοντας έτσι μια πιο σοβαρή χρηματοοικονομική κρίση και, ενδεχομένως, την κατάρρευση του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Όμως, έχουν λάβει σχετικά περιορισμένα μέτρα προκειμένου να ανακουφίσουν τον πόνο εκατομμυρίων πολιτών που έχασαν τις δουλειές τους, τα σπίτια τους και τις αποταμιεύσεις τους ως άμεση συνέπεια της αλόγιστης και δόλιας συμπεριφοράς των τραπεζών και των άλλων «μεγάλων καπιταλιστικών» χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Πράγματι, κοιτάζοντας τις εξελίξεις στην Ευρωζώνη, όπου ο νεοφιλελεύθερος мерκαντισμός της Μέρκελ σπέρνει χάος στην οικονομία της ευρωζώνης, αναρωτιέται κανείς αν έχουν αποκομιστεί τα οποιαδήποτε διδάγματα από τη Μεγάλη Ύφεση της δεκαετίας του '30. Χάρη στα αυστηρά μέτρα λιτότητας και σε μια φανατική δέσμευση στη δημοσιονομική εξυγίανση, η συνολική οικονομία της Ευρώπης βρίσκεται τώρα πολύ κοντά σε κατάσταση στασιμότητας και εξαιρετικά υψηλά επίπεδα ανεργίας επικρατούν σε πολλές χώρες, ιδίως στην περιφέρεια της ευρωζώνης.

Στην Ελλάδα, η κατάσταση είναι εντελώς εκτός ελέγχου, με το βιοτικό επίπεδο να επιστρέφει με ταχείς ρυθμούς στα επίπεδα της δεκαετίας του '60 και τον αριθμό των ανέργων να έχει φτάσει στο ένα εκατομμύριο (από ένα εργατικό δυναμικό 5 εκατομμυρίων). Υπάρχει έλλειψη πετρελαίου θέρμανσης για πολλά δημόσια σχολεία, η παρουσία των αστέγων έχει γίνει ιδιαίτερα αισθητή στις δύο μεγαλύτερες πόλεις της χώρας, έχουν γίνει σημαντικές περικοπές στα δρομολόγια των μέσων μαζικής μεταφοράς, που ως επί το πλείστον εξυπηρετούν ανθρώπους της εργατικής τάξης, και περισσότερο από το ένα τρίτο του πληθυσμού ζει με λιγότερο από 500 ευρώ το μήνα.

Από το 2010, και στο πλαίσιο ενός διεθνούς πακέτου διάσωσης αξίας 110 δις ευρώ, η ελληνική κυβέρνηση έχει υιοθετήσει μια σειρά μέτρων λιτότητας του ΔΝΤ με στόχο τη μείωση του ελλείμματος (βρισκόταν στο 13,5% το 2010, αλλά κανείς δεν μπορεί να είναι σίγουρος με τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία) και τη διαχειριστικότητα του τεράστιου δημόσιου χρέους (που ήταν περίπου στο 142,8% το 2010). Ο στόχος της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης ήταν ο δημόσιος τομέας (μαζικές περικοπές δαπανών και μισθών, απολύσεις και ιδιωτικοποιήσεις των πάντων), αλλά η πιο βάρβαρη μορφή δημοσιονομικής προσαρμογής στη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία έχει πλέον επεκταθεί με την ίδια ένταση και στον ιδιωτικό τομέα. Μέρος του δεύτερου σχεδίου διάσωσης είναι οι βαθιές περικοπές των μισθών (κατά 20–25% στον ιδιωτικό τομέα)—και ενώ τα βασικά εργασιακά δικαιώματα έχουν ήδη συρρικνωθεί, δημιουργώντας προβιομηχανικές συνθήκες στην αγορά εργασίας.

Τα μέτρα λιτότητας έχουν αποτύχει οικτρά, ακριβώς όπως είχαν προβλέψει οι περισσότεροι οικονομολόγοι. Η ελληνική οικονομία βυθίστηκε σε βαθιά ύφεση, ενώ το χρέος αυξήθηκε (αυξήθηκε στο 160% προς το τέλος του 2011). Με την οικονομία σε ελεύθερη πτώση, η Γερμανία και το ΔΝΤ επέμεναν όμως σε ακόμη μεγαλύτερη δόση του ίδιου φαρμάκου, βυθίζοντας την οικονομία της χώρας σε βαθύτερη ύφεση και εξαπολύοντας μια διαδικασία κοινωνικής

αποσύνθεσης η οποία, σε συνδυασμό με τη συνολική παράδοση της εθνικής κυριαρχίας, οδηγεί πολλούς Έλληνες σε (λανθασμένους) συμβολικούς παραλληλισμούς με την κατάληψη της χώρας από τους Γερμανούς κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Το δεύτερο σχέδιο διάσωσης δεν θα κάνει τίποτα περισσότερο από το να αγοράσει ακόμα επιπλέον χρόνο (μία επίσημη πτώχευση είναι απλά αναπόφευκτη) για την ΕΕ ώστε να χτίσει τείχη προστασίας για την πρόληψη της εξάπλωσης της ελληνικής μετάδοσης στην υπόλοιπη περιφέρεια και να προετοιμάσει το έδαφος για την έξοδο της Ελλάδας από το ευρώ. Οι μόνοι που δεν το βλέπουν αυτό είναι η πολιτική τάξη του έθνους. Μάλιστα, ενδεικτικό του κλίματος που επικρατεί στη Γερμανία και στις Βρυξέλλες γενικότερα, ο χαρακτηρισμός της Ελλάδας ως μια «ειδική περίπτωση» έχει μετατραπεί σε «απελπιστική περίπτωση» και ουσιαστικά σχεδόν όλοι εκεί αναγνωρίζουν ότι η εφαρμογή του σχεδίου Β είναι απλώς θέμα χρόνου.

Είναι καιρός η Ελλάδα να θέσει σε τέλος τη φάρσα της ΕΕ η οποία έχει πλέον εξελιχθεί σε πραγματική τραγωδία. Το έθνος πρέπει να αρνηθεί να αποδεχθεί μια άλλη θανατηφόρα ένεση που προκαλεί αργό και οδυνηρό θάνατο και να απειλήσει με άμεση χρεοκοπία. Στην παρούσα συγκυρία, δεν υπάρχει άλλη διέξοδος. Ωστόσο, αν η πρόθεση της ΕΕ είναι να παραμείνει η Ελλάδα στην ευρωζώνη, θα πρέπει να ανταποκριθεί με τη σειρά της με την άμεση υλοποίηση ενός οικονομικού προγράμματος ευρείας κλίμακας (κάτι ανάλογο με το «Σχέδιο Μάρσαλ») ως μέσο για την ανάσχεση της οικονομικής αιμορραγίας ενός κράτους μέλους και τη διάλυση μιας ολόκληρης κοινωνίας.

Για περαιτέρω συζήτηση σχετικά με την εξέλιξη της ελληνικής πολιτικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης και της περιόδου της κρίσης χρέους, δείτε <http://www.levyinstitute.org/publications/?docid=1414>.

Ο Χ. Πολυχρονίου είναι Ερευνητής και Εταίρος Πολιτικής στο Ινστιτούτο Οικονομικών Λίβι του Πανεπιστημιακού Κολεγίου Μπαρντ στη Νέα Υόρκη. Copyright © 2012 Levy Economics Institute